ئەو بێ تاوانەی زینـ

●●●
قادر هێشتا تەواو دوکانەکەی نەکردبۆوە کاتێک دوو کەس لە پشتەوە دەستیان گرت و گوتیان ئێمە پۆلیسین، تا بنکەی پۆلیس وەرە چەند قسەیەکت لەگەڵ دەکەین
●●●

هەندێ مرۆڤ هەن ئارەزووی سەیریان هەیە و وەکو خووەك ئالودەی بوونە وەکو کەوبازی و کۆتربازی و تەیرو باڵندە بەخێوکردن و زۆر ئارەزووی تریش، قادر عەلیش یەکێکە لەو پیاوانەی کە بەشی هەرە زۆری تەمەنی خۆی لەبەخێوکردنی کۆترو کۆتربازی بەسەر بردووە، ئەو چێژێکی زۆر لەم کارەی دەبینێ و رۆژانە کاتێکی زۆر لە تێرکردنی ئەو ئارەزووەی بەسەر دەبات، جگە لەوەش بەو ئارەزووەی بژێوی ژیانیشی دابین دەکات و هەندێ جار دەستکەوتی باشیش بەدەست دێنێ، بەڵام حەزی کۆتر بەخێوکردن و راگرتن و کڕین و فرۆشتنی هەندێجار بێ کێشەش نییە، قادر لە کۆتر بەخێوکردندا یەك دووجار نەبێت کە تووشی کێشەی سووك بووە دەنا هەرگیز لەو کارەیدا کێشەی گەورەی تووش نەهاتووە، ئەو جارە نەبێ کە پەلکێشی بەندیخانە کراو لەسەری دادگایش کرا، بابزانین قادر چۆن پەلکێشی دادگا کرد..؟

هەرزەکارێکی ساختەچی

قادر وەك پیشەی هەمیشەی خۆی، هەموو رۆژێك لەگەڵ گەردی بەیانییاندا دەچووە دوکانەکەی، کە کەوتبووە ناو مەیدانی کۆتربازان، لەو مەیدانە جگە لە کۆتر فرۆشی، کڕین و فرۆشتن بەجۆرەها ئاژەڵی کێوی و ماڵی و تەیرو توار دەکرێ، قادر لەو مەیدانەدا پتر لە حەوت هەشت ساڵێك دەبێ دوکانێکی خنجیلانەی لە سوچێکی ئەو بازاڕەدا بەکرێ گرتبوو، لەو بازاڕەدا هەر وەك جۆرەها تەیرو باڵندەو گیاندار هەن و سەوداو مامەڵەیان پێدەکرێت، هەروەها جۆرەها کڕیارو فرۆشیاریش رووی تێدەکەن، هەندێ لەو کڕیار و فرۆشیارانە، کەسانی کاسبکار و دەستپاك و راستگۆن، هەندێکی کەشیان بەپێچەوانەن، ئینجا جاری وا رێکدەکەوێت کەسی ساختەچی و قۆڵبڕو بگرە دزیش لە بازاڕەکە دەبینرێن و لەژێر ناوی جۆراوجۆرەوە سەودا دەکەن، (رۆژگار) هەرزەکارێکی بژێو و خاوەن پێشینەی تاوانییە ناوە ناوە کەتنێك دەکات و ماوەیەك خۆی بزر دەکات، یەکێك لەو کردەوانەشی ئەوەیە کە بەفێڵ و ساختە کۆتر پەیدا دەکات و بەنرخێکی هەرزان دەیفرۆشێتەوە... رۆژگار بەر لەوەی ئەو رۆژە بێتە مەیدان، سێ رۆژ پێشتر لەشارەدێیەك کۆمەڵێك کۆتری گرانبەهای دزیبوو، کە هاتبووە مەیدان یەکێکی دیتبۆوە کە بیفرۆشێتەوە ئەوە بوو بەنرخێکی مەیلەو هەرزان کە کردییە ٣٠ دانە گەڵا فرۆشتیە کەسێك ئەو کەسە (رۆژگار)ی نەدەناسی، ئەوەبوو ئەو کەسەش پاش چەند رۆژێك دوکان بەدوکانی کرد بۆ فرۆشتنیان و وابوو مامەڵەکە کەوتە نێوان قادر و کابرای فرۆشیار، قادر چونکە کۆتربازێکی شارەزاو کۆن بوو، کەچاوی بەکۆترەکان کەوت زانی کۆتری نایابن و وێنەیان کەمە، لەگەڵ کابرا کەوتە گفتوگۆ و دواجار پێکهاتن لەسەر کڕینی یان، ئەوە بوو قادر ئەو کۆترانەی کە ژمارەیان ٤٣ جووت بوون بەنرخێکی باش لەکابرای فرۆشیار کڕی، قادر کە سەیری کۆترەکانی دەکرد، دەیبینی سیفاتی زۆر نایابیان تێدایە وهەندێ لەو کۆترانە هی ناو کوردستانیش نین،هەروەها کەچاوی بەجووتێك کەوت سەری سورماو چاو ئەبڵەق لەدیاریان دانیشت ئاخر باشە ئەم جووتە زۆر نایاب و گرانبەهان، چۆن چۆنی گەیشتونەتە لای ئەم فرۆشیارەو لەکوێی هێناون، ئەوەی بیری لێنەدەکردەوە دزینی ئەو کۆترانە بوو، ئەوەی هەر بەخەیاڵیشدا نەدەهات، چونکە ئەو قەت شتی دزیاری نەکڕیبوو.. ئەی ئەم کابرایە چۆنە وا کۆترەکانی تری داوەو بەکۆمەڵ فرۆشتوونی، خۆ تەنها ئەم جووتە بەتەنها نرخیان ٢٠ گەڵا دەبێ، یان ئەوەتا پیاوێکە زۆر لە تەنگانەدا بووەو پێویستییەکی زۆری بە پارە هەبووە، یانیش ئەوەتائەو کۆترانەی نەبینیوە و نەناسیوە، قادر داینابوو ئەو جووتە بەجوانی بەخێو بکات بەڵکو مێیەکەیان هێلکە بکات و چەند پێچوویەکان لێ بەرهەم بێنێ لەخەیاڵی ئەوەدابوو، شوێنێکی نایابیان بۆ ئامادە بکات ئیدی ئێوارە جووتە کۆترە نایابەکەی بردەوە ماڵێ و منداڵەکانی لەدەوری خڕکردنەوەو بۆیانی باس کرد کە ئەم جووتە کۆترە لە هەموو کۆترەکانی دوکانەکەی بەنرخترو دەگمەنترن خۆی و منداڵەکانی بە بزەو پێکەنینەوە لە دیار

ـدانی کرا

جووتە کۆترەکە ئەڵقەیان پێك هێنابوو بڕیاریدا بەیانی قەفەزێکی جوان و نایابیــان بۆ بێنێتەوەو چاودێرییەکی تەواوییــان لێبکات، ئەم جووتە کۆترە هەر لەبەرئەوەنا کە گرانبەهان بۆیە لای قادر خۆشەویست بوون، بەڵکو لەبەر ئەو سیفاتانەش کە هەیانبوو مەگەر هەر کەسێکی عاشقی کۆتری وەك قادر بیزانێ ئەوە جگە لەوەی هەر جارێکی تەماشـــایانی دەکردن کۆمەڵێك شاگەشکە دەبوو، بەو خەیاڵانەوە چووە سەر جێگەکەی و چاوی لێکناو نووســـت، بەیانی هــــەر وەك ڕۆژانی عادەتی لە خەو هەڵســـاو دەمێك دیقەتی کۆترەکانی داو گەمەگێکی لەگەڵ کردن و دوای دەست و چاو شـــتن و خواردنی پاروە نانێك جلەکانی لەبەرکردن و کلیلی دوکانەکەی لە پەنجە گەورەی دەســـتی کرد و لۆژ لۆژ بەرەو دوکان بەڕێکەوت

سەرەتای کێشەکان

لە ڕێگادا خۆشــی و شاگەشـــکەی کۆترەکانی کەمێك کەمبۆوە و ئێســـتا بیری لەوە دەکردەوە کە چـــۆن پارێزگاریان لێبکات و بەچاکی بەخێویــان بکات و لێنەگەڕێ نەخۆش بکەون تا هێلکە دەکەن، هەر بەو خەیاڵانەوە لەدوکانەکەی نزیك بـــۆوە و ئەڵقەی کلیلەکانی لەپەنجەی دەستی دەرهێناو گەیشـــتە دوکانەکەی هەر هێندە خۆی خوارکردەوە و قفڵی دوکانەکەی بە دەســـتێکی گرت و بەدەستەکەی تریش خەریکی بوو کلیلەکەی تێنێ، دوو کەس لەمەلا و ئەولای توند دەســـتیان گرت و پێیان گوت ئێمە پۆلیســـین و هەتا بنکەی پۆلیس لەگەڵمان وەرە چەند پرسیارێکت لێدەکەین، هێشتا قســـەکانیان تەواو نەکردبوو، کەلەپچەیان لە دەســـتی کرد، لەگەڵ خۆیان بردیانە بنکــەی پۆلیس(قادر) هەر چەنـــد گوتی: کاکە چیم کردووە، بۆ دەمگـــرن ، ئاخر تاوانم چییە و بۆچی بێتاوان ڕاپێچی بنکەی پۆلیسم دەکەن، بێسوود بوو، پۆلیسەکان چ وەڵامێکیان نەدەدایەوە، ئەوەندە، نەبێ ((کاکە کە گەیشـــتین هەمموو شـــتێك دەزانی))، کە گەیشـــتنە بنکە، بردیانــە ژووری لێکۆڵینەوە دایانیشاند، لێکۆڵەر خەریکی ئامادەکردنی کۆنووسی لێکۆڵینەوە کردن بووم یەکەم پرســـیاری کە لێکرد ئەوە بوو: ئەم کۆترانەت لە کوێ و لە کوێ دزیووە؟(قادر) ســـەری ســـوڕما کە گوێی لەو پرسیارە بوو وای زانی بە هەڵە لە پرســـیارەکە گەیشـــتوو بۆیە ڕووی دەمی لە لێکۆڵەر کردوو گوتی: گەورەم چیم کردووە؟

ئەویش دووبـــارەی کردەوە و گوتی ئەو کوترانەت لە کوێ و لە کێ دزیون، (قادر) بڕوای نەکرد کە پرســـیاری وا لێبکرێت گوتی: دزینی چی، من کۆڵێك پارەم داوە تا ئەو کۆترانەم وەرگرتووە دزینی چی..؟

بە هەرحـــاڵ دواتـــر تێگەیەندرا کـــە کابرایەك هاتووە ســـکاڵای تۆمارکردووە کە کۆمەڵێك کۆتری لێدزراوە و لەو بازاڕە فرۆشراوە(قادر) هەر چەند سوێندی خوارد کە ئەو کڕیویەتی و نەشیزانیووە کە دزیارییە و بە نرخی بازاڕ کڕیوویەتی، بەڵام بێ سوود بوو ئەوانە نەبوونە هۆی ئازادکردنی، لێکۆڵەر لێکۆڵینەوەی خۆی تەواوکرد و نووسراوەکەی بردە بەردەم ئەفسەری بەرپرس و پاش ئیمزاکردنی بۆ بڕیاردان لەسەر بابەتی تاوانەکە و چارەنووسی کەسی تۆمەتبار، بردرایە بەردەم دادوەر، ئەویش بڕیـــاری بەندکردنی دوو ڕۆژی بـــۆ بڕییەوە،(قادر) ئەوەی بە چاوی خـــۆی دەدیت بـــاوەڕی نەدەکرد، دەمی تەتەڵەی کردبوو، قســـەی بۆ نەدەهات، هەر بەو وەزعەوە مایەوە تا گەیاندرایە بەندیخانەش.

ئازادکردنی قادر

(قادر) کە گەیشـــتە هۆڵی بەندیخانە هەندێك هاتەوە سەرەخۆ و باشتر بیری لە مەسەلەکە کردەوە، بەندییەکانی ناو بەندیخانە هەندێکیان لێـــی خڕبوونەوە و زوو دڵیان دایەوە و تۆزەك وورەیان بەرزکردەوە و بەو شـــارەزاییەی کە لە بەندیخانە هەیانبوو تێیانگەیاند کە ئەو شتێکی کڕیـــوە کە دزیاری بووە، ئەگەر بـــۆ دادگاش ڕوونبێتەوە نەیزانیووە کـــە دزیاری بووە، ئەوە دادگا ئـــازادی دەکات، بە هەرحاڵ (قادر) ، نزیکەی (١٠) ڕۆژێك لە بەندیخانە بەندکراو پاشان بە دەستەبەری تا ڕۆژی دادگایکردن ئازادکرا، لە بەندیخانە هاتە دەرەوە و هەناسەیەکی قوڵی هەڵمژی و هەستی بە خۆشییەك کرد و لە ناخیشییەوە نەفرەتی لەو دزە کرد کە ئەو کۆترانەی دزیووە و ئەمی تووشی ئەو زەحمەتی و ناخۆشـــییانی بەندکردن کرد، هەر چۆنێك بێت چۆوە سەر کارەکەی خۆی و ڕۆژی دادگای لەدادگا ئامادەبوو.

پـــاش ئەوەی دەرکـــەوت کە نەیزانیووە کۆتـــرەکان دزیاری بووە، بڕیـــاری ئازادکردنی درا، جەنابی دادوەر بە قســـەکانی (قادر) بۆی دەرکەوت کە ئەو کابرایە نەك هەر ئارەزوومەندی کڕین و فرۆشـــتنی کۆترە بەڵکو هەر بەڕاســـتی عاشقی کۆتریشە بەڵام نەیزانی بۆچی وا بەبایەخـــەوە لەو جووتە کۆتـــرەی ڕوانیووە بۆیە هەر بە پێکەنینەوە گوتـــی: دەی قادر ئەوە زانیمان نەتزانیبوو ئـــەو کۆترانە دزیارین و تاوانەکەت لەســـەر لاچوو، بەڵام وەك لە لێکۆڵینەوەدا دەرکەوتبوو تۆ زۆر بەمەراقەوە باســـی جووتە کۆترێکـــت کردبوو، ئەوانە چ جۆرێك بـــوون، قادریش گوتی:وەڵڵا جۆری زۆر دەگمەنن و لەسەرانســـەری ئەم وڵاتە ئەگەر چووتێك هەبن، و نرخیشـــیان تابڵێی گرانە، جووتی وا هەیە (٥٠) گەڵا تا(١٠٠) گەڵاش دەکات، ئەمنیش لە خۆشـــی ئەوانـــە ئاگاما لەکۆترەکانی تر نەماما، هـــەر چەندە جاری یەکەم کە لـــە کابرام کڕی نەمدیتبوون و نەمزانی لە ناو ئەو کۆمەڵە کۆترەدان، بەڵام چۆن بەدەست ئەو پیاوە گەیشتووە و چۆن تێکەڵی ئەو کۆمەڵە بووە نازانم...

●●●

لێکۆڵەر لێکۆڵینەوەی خۆی تەواوکرد، ئەفسەری بەرپرسیش پاش ئیمزاکردن لەسەر بابەتی تاوانەکە ڕەوانەی دادگای کرد، لەوێ دادوەر بڕیاری بەندکردنی قادری دا

●●●

لەنێو فایل

گوناهی لەنجە

دۆزینەوەی تەرمێک

نیوەڕۆیەکی ساردوو باراناوی بوو کابرایەکی(٤٥)ساڵی کە بەرێکەوت رێی بەو کۆڵانەدا کەوتبوو، لەگەڵ پێچ کردنەوەی، رەنگی سووری گۆماوە بچووکەکەی بەردەمی سەرنجی راکێشا و ساتێك وەستا و وردتر دیقەتیدا، ئەمجا لەسەرەخۆ و هیواشتر بەرەو گۆماوەکە چوو، سەری نەویتر کردەوە و بەرەو ئەو شـــوێنە دەڕۆیشت کە خوێناوەکە رەنگە سوورەکەی تۆختر دەبوو، لەپڕ وەستا، بینی لە سووچی دیوارێکدا کچێکی(٢٠)ساڵەیی هەتا بڵێی جوان و شۆخ پشتی بە دیوارەکە داوە و ملیشی لار بۆتەوە، رێك وەك ئەوەی حەزی کردبێ لەبن ئەو دیوارە لە ژێر دڵۆپەی بارانی ئەو کاتە سەرخەوێك بشکێنێ، وەها کەوتبوو دەتگوت تازە خەوی لێکەوتووە.

کابـــرا تۆزێك لە کچە راما و ویســـتی بڵێ کچم ئـــەوە بۆ لێرە لەبەر ئەو بارانە خەوتووی هەموو لەشـــت تەڕ بووە، کەچی لەپڕ وەك بروســـکە ژانێـــك بەنێو دڵی داهات و چاوی کردەوە یا راســـتترە بڵێین بەخۆداهاتەوە و چاوەکانی ئەبڵەق و زەق بوون، ســـەرنجی لە جل وشـــانیدا، دەســـتێکی درێژکرد و ویستی بزانێ خوێنەکە لە کوێی دێت، هەر زوو دەستی گەڕاندە دواوە و هەستی بە ترسێکی کوشتندە و یەکجار رەشبین کرد. تازە هاتبۆوە سەرهۆشـــی خۆی، ئەوجا زانی ئـــەو کچە مرۆڤێکە و کـــوژراوە و لێرە فڕێدراوە.

کچە هێشـــتا خوێنەکەی گەرمبوو، ئەوەندە خوێنەی لەلەشـــی مابوو، زۆر لەسەرخۆ لە شوێنی گوللەکە دەچۆڕاو دەهاتە دەرەوە، کابرا بەڕاستی ترســـی گەیشتێ خودایە چی بکەم، ئاخر ئەو کچە جوانەیان بۆ کوشتووە، کەســـێك ئەوەنـــدە مرۆڤ کـــوژ و بێویژدان و دڵڕەق بێـــت، کچە جوان و جاحێڵێکـــی وەها بکوژێ، حەتمەن ئێســـتا لە شـــوێنێك خۆی مات داوە و منیش دەبینێ، ئەوســـا ئەگەر عەقڵـــی گرتی لەوانەیە گوللەیەك بنێ بەمنیشـــەوە هەتا زووە بابڕۆم... کابرا ئەو قســـانەی لەدڵی خۆی کرد و چەند هەنگاوێك رۆیشـــت تۆزێك راوەســـتا، دەموچاوی سوور هەڵگەڕاو مووەکانی لەشـــی رەپ بوون، دەمووچاوی گرژبوو هەناسەی تووندتربوون و دڵی زیاتر لێیدەدا، گەڕایەوە دواوە و بە رقێکی زۆرەوە ســـەیری گۆماوە خوێنەکەی کردوو بڕیاری خۆیدا.

ئاگادارکردنەوەی پۆلیس

کابـــرا مۆبایلەکەی گیرفانی دەرهێنـــا و زەنگی لێدا، دوای نزیکەی چارەگە سعاتێك دووسێ ئۆتۆمبێلی پۆلیس بە چەند پۆلیس و رێپیدراو و ئەفســـەرێکەوە گەیشتنە شوێنەکە و کابرا چووە پێشەوە و خۆی پێناساندن و گوتی: ناوم خۆشـــەوییە، ئەم نیوەڕۆیە، کە هەمووی ٢٠خولەکێك دەبێ بێرەدا رەتبـــووم و بەرێکەوت ئەم تەرمەم لێرە بینی و زەنگم بۆ ئێوە لێدا.. قسەکانی خۆشەوی تۆمارکرا و دەستکرا بە پشکنینی شوێنی رووداوەکە و هەرچی لەوێ هەبوو هەمووی تۆمارکرا و پاشان تەرمەکە بردرایە پزیشکی دادی و لەوێ پشـــکێنرا، لە پشـــکنین دەرکەوت نزیکەی دوو کاتژمێرێك دەبێ کوژراوە گوللەیەك لەملی دراوە، بۆڕی خوێن و ماسولکەکانی ملی هەڵزڕاندووە و دوو بڕبڕەی ملیشی شکاندووە، دەورووبەری کونی گوللەکە شـــوێنی باڕووت و سووتان هەیە ئەمەش نیشانیدەدات کە زۆر لە نزیکەوە گوللەکەی لێدراوە، دوای تەواببوونی پشـــکنینی پزیشـــکی راپۆرتەکە بە پەراوەکەی کە بۆی کرابۆوە بەســـترا، لێکۆڵینەوەیەکـــی دوورووودرێژیش لەگەڵ (خۆشەوی) کرا، دەرەنجامی لێکۆڵینەوە دەریخست کە(خۆشەوی) تەنیا هەواڵدەری رووداوەکە بووە و بەس، هیچ پەیوەندییەکی بە تاوانەکەوە نییـــە دوای چەند رۆژێك لە لێکۆڵینەوەی چڕوپڕ دەرکەوت کە ئەو کچە پێشـــتر بە دوو رۆژ لە بنکەی چاکسازی نێوجەوانان بووە، هەر کە هاتۆتە دەرەوە رۆژی دوایی کوژراوە.

ئەو کچە کوژراوە کێ بوو؟

کـــە پۆلیس بە ناوی بنکەکەدا رۆیشـــتەوە، دەرکەوت ناوی (لەنجە)یە و وێنەکەشی لە لیســـتەکە درابوو، هۆی مانەوەشی لەو بنکەیە تەنیا بۆ پارێـــزگاری لێکردنی بووە و هیچی تر، بەڵام چۆن هاتۆتە ئەو شـــوێنە؟ توێژەری کۆمەڵایەتی بنکەکە ئەم شێوەیە گێڕایەوە و گوتی: راستییەکەی برادەرانی پۆلیس لەسەر بڕیاری دادوەری تایبەتمەند (لەنجە)یان هێنایە ئێرە،

ئا: باوکی میدیا

ـــەکانی دادگاوە

چی بوو کوژرا؟

(لەنجە) لەماڵی براکەی دەژیا، ماوەیەك بوو گومانی لەبراژنەکەی خۆی هەبوو کە دەســـتی لەگەڵ کوڕێك هەبوو، کاتێك(لەنجە) دەچووە پەیمانگا (چونکە قوتابی پەیمانگا)بوو، براژنەکەی ژوانی لەگەڵ کوڕەکە دادەنا، یەك دووجارێك (لەنجە) خۆی لە بۆســـەدابوو بۆی، ڕۆژێك بە براژنەکەی گوت: ئەمڕۆ زوو دەچمە پەیمانـــگا چونکە تاقیکردنەوەمان هەیە دەچم لەوێ دەخوێنم تا کاتی تاقیکردنەوەم دێت، براژنەکەشی گووتی: باشە بڕۆ کە ڕۆیشت، لە سووچێکی کۆڵانەکەیان خۆی مەڵاس دەدا، دوای کەمێك کوڕێك بەدیار دەکەوێ کە پێنج شەشساڵێك لە براژنەکەی بچووکتر دەبێت، یەکسەر خۆی بە ژووردا دەکات و براژنەکەشی دەرگای حەوشەکە دادەخات (لەنجە)ش بەخێرایـــی دەڕوا و بەتووندی لـــەدەرگا دەدات، پاش تۆزێك برژانەکـــەی دەرگاکە دەکاتەوە، (لەنجـــە) بەپرتاو خۆی بەژوور دادەکات و یەکەبەیەکەی ژوورەکان دەگەڕێ دەبینێ کەســـی لێنییە، بەهاوارو قیژەوە بـــە براژنەکەی دەڵێ کوا ئەو کوڕەی هاتە ژوورەوە لەکوێت شـــاردۆتەوە، براژنەکەشی خۆی لێ نەزان نەبان دەکات و بەتوڕەییەوە وەڵامی دەداتەوە و دەڵێ: کچێ جارێکی تر قسەی وا نەکەی، ئەوە ماڵەکە لە پێشتە بگەڕێ تا دەیدۆزییـــەوە، ئەگەر دۆزیتەوە حەیام ببە، ئەگەر نەتدۆزییەوە هەرچی خراپ بێت پێتی دەکەم، ئەم مشـــتومڕە ماوەیەك دەکێشـــێ و(لەنجە) لە دۆزینەوەی کوڕەکە بێئومێد دەبێت و پێی دەڵێ: دەزانم بەســـەربان بەڕێت کرد، بەس وەرە پێم بڵێ بۆ وادەکەی براکەم چ خراپییەکی بۆ تۆ هەیە..؟ ئەگەر پێی ناڕازی خۆ جارێ منداڵتان نەبووە، ئاســـاییە داوای تەڵاقی لێبکە و جیابەوە لێ بۆ خیانەتی لێدەکەی...(لەنجە) بەنیازبوو بە قســـەی خـــۆش دانپیانانی لێوەربگرێت، هەر وەك خۆی بۆ ئێمەی باســـی کردووە قسەکانیشـــی لای ئێمە بەشێوەیەکی یاســـاییانە تۆمارکراوە، بەهەرحاڵ وەك خۆی پێی گوتین: مەبەســـتم ئەوەبـــوو دان بە هەڵەکەی خۆی بنێ و ئینجا وای لێبکەم واز لەوکارە هەڵەیەی بێنێ، چونکە لەوانەیە ســـەری تیابچێ و ئابڕووی ئێمەش بچێت، بەڵام قســـەکردن لەگەڵی بێســـوود بوو، ئەو هەر ســـوور بوو لەســـەر نکوڵی کردن لێی، ئەوەبوو منیش بڕیارمدا و گوتم: ســـوێندبێت، کە من بە چاوی خۆم ئەو کوڕەم بینی، هەر دەبێ بەســـەر تاوانەوە بتگرم و لەدەمی خۆت دانپیانان ببیستم.

ئەو توێژەرە کۆمەڵایەتییە لەســـەر قسەکانی دەڕوا و دەڵێ: بەڕاستی (لەنجە) کچێکی تا بڵێی بەحەیا و بەئەدەب بوو، هەڵەی باوك و براکانی گەیاندییە ئێرە، ئەگەر کەللەرەقی و بێ عەقڵی و نەزانی باوك و براکانی نەبووایە، پۆلیس ناچار نەدەبوو ئەو کچە لێرە دابنێ بۆ پاراســـتنی، ئەوە تەنیـــا هەفتەیەك لێرە مایەوە، بەڵام شـــەو وڕۆژ دەگریـــا و دەیناڵاند و دەیگـــوت: توخوا من شـــوێنم ئێرەیە، براژنەکـــەم تاوانی کردووە من چی بکەم... بەهەرحاڵ (لەنجە) دیابوو سووربوو کە کارە هەڵەکەی براژنەکەی بە بەڵگەوە ببینێ، ئیتر چەند جارێکی تر خۆی لێ مەڵاس داوە، ڕۆژێك دەڵـــێ دەچمە پەیمانگا و بە براژنەکەی دەڵێ دەرگاکە لەدوای من داخە، بەڵام کە دەڕوا کلیلی حەوشـــەکە لەگەڵ خۆی دەبات، لە شوێنێك خۆی مەڵاس دەدات و دەبینێ هەمان شـــتی جارانـــە، ئەمجارە دەچێتە ماڵی دراوســـێیەکەیان و دەڵێ کەســـمان لەماڵ نییە و کلیلیشم لە ماڵەوە لەبیر کردووە بەسەربانی ماڵی ئێوە دەچمە سەربانی خۆمان و دەرگای ماڵەوەمان دەکەمـــەوە، ئەوانیش دەڵێن بڕۆ، لەســـەربان بەرمیلێك دێنێ و بەســـەری دەکەوێ تا بتوانێ بەسەر دیوارەکەوە بکەوێ، بەهەرحاڵ بەهەر زەحمەتێك بێت بەســـەردیوارەکە دەکەوێ و خۆی بۆ سەربانی خۆیان تێهەڵدەدا لەوێ بەهێواشی و بەپارێز دێتە خوارەوە و گوێی لەدەنگە دەنگێکی نزم دەبێت کە هـــی هەردووکیان دەبێ، وردە وردە و بە نەرمی دێتە خوارەوە و لەدەنگەکە نزیك دەبێتەوە تا دەزانێ لەکام ژوورە، ژوورەکە نیوەی دەرگاکەی کرابۆوە، لەسەرەخۆ ســـەری دەباتە پێشەوە و دەرگاکە بە ئاستەم لەسەرخۆ دەکاتەوە و لە ســـوچێکی کەمی دەرگاکە بەشـــێکی لەشـــی هەردووکیان دەبینێ کە رووتـــن، ئیتر دەزانێ کە ئەوان وا تێکئـــاڵاون و ئاگایان لەکەس نییە و پێکـــەوەن، ئەویـــش بڕیاری خۆی دەدا و لەپڕ وەکو بروســـکە دەرگاکە دەکاتەوەوە و رووبەڕووی هەردووکیان رەق رادەوستێ، سەیرێکی براژنەکەی دەکات و تفێکی رووبەڕووی لێدەکات و بەکوڕەکەش دەڵێ هەســـتە کوڕی ناپیاو هەتا بەکوشـــتنم نەداوی لەو ماڵە بڕۆ دەرەوە و ون بە، کوڕە بەپەلە پـــەل جلوبەرگەکانی کۆ دەکاتەوە و لە دەرەوەی ژوورەکە لەبەری دەکات و بە براژنەکەشـــی دەڵێ: ها ڕەنگ زەرد و پەرێشان و بێ دەم و زار ماوی، بۆ قسەناکەی، بۆ نکوڵی ناکەی؟

پاشـــان (لەنجە) بڕیار دەدات بە براکەی بڵێ بەڵام نایڵێ، هەر چۆنێك بێت چەند ڕۆژێك ئەو مەسەلەیە لەمێشکی دەخولێتەوە، ئینجا بڕیار دەدات بە براکەی بڵێ، بەڵام تا ئەو بە براکەی دەڵێ، براکەی بەخۆی گومانی لێدەکات و دواتر بەڵگە لەسەر ژنەکەی خۆی بەدەست دەکەوێ، براکەی و براکانی تری و باوکیشـــی دێنە سەر ئەو بڕوایەی کە (لەنجە)ش لەگەڵ براژنەکەی دەســـتی تێکەڵە و ئەوکارانە دەکـــەن، هەر چەند هاوار دەکا و دەقیژێنێ کە ئەو چاکە و تەنیا ژنەکەی ناپاکی لێکردووە و مەسەلەکەی زۆر گەورە بووە لەلای بۆیە نەیتوانیوە دەمودەست بڕیار بدات کاروکردەوەی براژنەکەی ئاشـــکرا بکات، هەموو ئەو قســـانە بێســـوود دەبێ و بڕوای پێناکـــەن، ئیتر کە کۆدەبنەوە و بڕیار دەدەن هەردووکیان بکوژن، دایکی بە مەســـەلەکە دەزانێ و دراوسێیەکیان هەواڵ بۆ (لەنجە) دەنێرێ کە بڕواتە بنکەی پۆلیس و خۆی دەرباز بکات و شکایەت لە براکانی بکات کە بەبێ گوناە و تاوان دەیانەوێ بیکوژن، کە(لەنجە) هەواڵەکەی پێدەگات دەچێتە بنکەی پۆلیس، پۆلیسیش لەســـەر بڕیاری دادوەر لە بنکەی چاکسازی دادەنێت بۆ پاراســـتنی، پاش ئەوەی هەفتەیەك دەمێنێتەوە کە دێتە دەرەوە بەو شێوەیە دەیکوژن کە زانرا، دیارە براژنەکەشیان کوشتووە، بکوژیش برای (لەنجە)یە و هەڵاتووە، ماڵی باوکیشی هەموویان ماڵیان بارکردووە و کەس نازانێ بۆ کوێ چووینە.

●●●
کچە هێشتا خوێنەکەی گەرم بوو، ئەوەندە خوێنەی لە لەشی مابوو زۆر لە سەرخۆ لە شوێنی گوللەکە دەچۆڕا و دەهاتە دەرەوە
●●●

●●●
دوو ڕۆژ پێش ڕووداوەکە (لەنجە) لە بنکەی چاکسازی نەوجەوانان بوو، هەر کە هاتبووە دەرەوە ڕۆژی دواتر کوژرابوو
●●●

●●●
عەقڵ و بیرکردنەوەی هەندێ لە پیاوانی کۆمەڵی ئێمە هێندە نامەنتیق و ژەنگنە بۆی ناکرێ ڕەش و سپی لێک جیابکاتەوە، زۆرجار تاوانبار و بێ تاوان، گوناهبار و مرۆڤی خاوێن وەک یەک تەماشا دەکات، (لەنجە) لەبری ئەوەی وەک کچێک هەوڵی ئاشکراکردنی گوناهێکی داوە ڕێزی لێبگیرێ کەچی لەلایەن بنەماڵەکەیەوە ئەویش وەک تاوانبار سزا دەدرێ
●●●

ئازارەکانی ژنێک بەدەست پیاوێکی هەوەسبازەوە

شاهۆ زۆر رێگری بۆ دروست کردم تا وەک مامۆستا دانەمەزرێم دەیگووت مانگانە چەندت دەست دەکەوێ من پێتدەدەم تەنها لەماڵەوە دانیشە

ئا: ناسك سەعید-سلێمانی

ئێمە لەخێزانی خۆماندا(٤)چوار خوشکین و برامان نیە، هەمیشە دایە گەورەم واتە دایکی باوکم بە دایکمی دەگووت دەبێت زۆر ئاگاداری کچەکانت بیت چونکە برایەکیان نیە ئاگای لێیان بێت بۆ ئەوەی تووشی هەڵە نەبن، هەر ئەم قسانە وای لەدایك و باوکم کرد زوو بیر لەوە بکەنەوە ئێمە بچینە پرۆسەی هاوسەرگیریەوە و ماڵ و حاڵێکی باشمان بۆ بدۆزنەوە، تا لەدوارۆژدا گرفتێك بۆ ئەوانیش نەیەتە پێش.

بەداخەوە هەرزوو باوکم بەهۆی نەخۆشیەوە کۆچی دوایی کرد، سەرجەم ئەرك و خەمەکانی خێزانەکەمان بۆ دایکم بەجێما، دایکیشم فەرمانبەربوو بنکەیەکی تەندروستی، بەهەزار فەقیری و داماوی ئێمەی پێگەیاند و خوێندنی پێ تەواو کردین، هەریەکەمان لەکۆلێژ و پەیمانگایەك وەرگیراین. من لە پەیمانگای مامۆستایان وەرگیرام، رۆژێك (شەهلا)ی هاورێم پێی گووتم (فریشتە) من و تۆ دوو ساڵە هاورێی یەکترین و لەنزیکەوە هەردوولامان بە خێزانی یەکتر ئاشناییین، من پێشنیارێك بۆ تۆ دەکەم، ئیتر نازانم وەڵامەکەی چی (شەهلا) گووتی: فریشتە گیان خۆت دەزانی (شاهۆ)ی برام کورێکی چۆنە لەرووی ئەخلاقەوە تەنانەت ئاستی ئابووریشی زۆر باشە، ئێمە پێمان خۆشە تۆی بۆ داوا بکەین نازانم رات چیە؟ گووتم: راستە شەهلاگیان شاهۆی برات کورێکی تا بڵێی بە رەوشت و باشە بەڵام ناتوانم هیچ بڵێم تا پرسێك بە ماڵەوە نەکەم، دواتر وەڵامت دەدەمەوە. کاتێك لەلای دایکم و خوشکەکانم و دایە گەورەم باسم کرد زۆریان پێی باش بوو بەڵام گووتیان تا خوێندن تەواو نەکەیت نابێت هاوسەرگیری ئەنجام بدەیت.بۆ رۆژی دوایی وەڵامی (شەهلا)ی هاورێم دایەوە ماڵەوەمان پێیان باشەو حەز دەکەن بەو مەرجەی تا خوێندن تەواو دەکەم.

لەدوای تەواو کردنی خوێندن، ماڵی (شاهۆ) هاتنە داوام و مەسەلەکەمان کۆتایی پێی هێنا و چومە ماڵی خۆمەوە، بێگومان هەموو قوتابیەك دوای تەواو کردنی خوێندن چاوەرێی ئەوە دەکات لەشوێنێك دابمەزرێت بۆئەوەی سەرچاوەیەکی ئابووری تایبەت بەخۆی هەبێت. لەسەرەتا (شاهۆ) پێی خۆش نەبوو من وەك پیشەی مامۆستایی دابمەزرێم، زۆر رێگری بۆ دروست دەکردم،ئەو کاتەش وەك ئێستا دامەزراندن قورس نەبوو زۆر بە ئاسانی بەتایبەت مامۆستا دەیتوانی دابمەزرێت، چەندم پێ دەگووت شاهۆ من بۆیە خوێندنم تەواو کردووە بۆئەوەی دابمەزرێم نەك لەماڵەوە بم ئەویش هەر پێی دەگووتم ئەوەی تۆ مانگانە وەك موچە دەستت دەکەوێت من پێتی دەدەم ئیتر بۆچی دەتەوێت دابمەزرێیت. چەندم لەگەڵدا دەگووت هیچ سودی

نەبوو، تا رۆژێکیان بە باوکی شاهۆم گووت کە بە شاهۆ بڵێن رێگەم لێنەگرێت بۆ دامەزراندن، باوکیشی هەرچۆنێك بێت رازی کرد.

پاش ماوەیەك دەستم کرد بە مامەڵەی دامەزراندن و ناوم لە گوندێك هاتەوە کە زۆر دوور بوو لەسلێمانیەوە نەمدەتوانی هاتووچۆ بکەم ناچار بووم بمێنمەوە، زۆر هەوڵمدا گواستنەوەیان بۆ نەکردم چونکە من تازە دامەزراوبووم دەبوایە پاش چەند ساڵێك لەدەرەوەی شار بم دواتر داوای گواستنەوەی راژە بکەم، بەڵام بەهۆی ئەوەی هاوسەرگیریم ئەنجام دابوو بۆیان کردم بۆ گوندێکی نزیکتر بەڵام ئەویش بەهۆی سەختی رێگەکەوە نەم دەتوانی لەوەرزی زستاندا هاتووچۆ بکەم،بۆیە هەر ناچاربووم بمێنمەوە. پێویستی دەکرد بە شاهۆ بڵێم مەسەلەی دامەزراندنەکەم ناچاری کاری لەو چەشنەم دەکات، کاتێك شاهۆ ئەمەی بیست بەهیچ جۆرێك رازی نەبوو، دەیووت چۆن دەبێت ئافرەتێك کە شووی کرد شەوان لەدەرەوەی ماڵ بمێنێتەوە و خوا دەزانێت چی دەکات؟ بەراستی من ئەم بۆچونەی شاهۆم زۆر سەخت بوو بەلامەوە چونکە ئێمە پەروەردەی خێزانێك نەبووین کە شاهۆ ئەو بۆچونە هەڵەیەی بۆم هەبێت، دووبارە ئەمەش بوو بە گرفتێك بۆ بەهەمان شێوازی پێشو بە باوکی شاهۆم گووت بەڵام ئەمجارە ئەویش رای لەگەڵ ئەوەدا نەبوو من بە تەنها بمێنمەوە بۆیە ئەو پێشنیاری ئەوەی کرد شاهۆش لەگەڵمدا بێتە ئەو گوندە.شاهۆ بەمە رازی بوو چونکە لەدوایدا بۆم دەرکەوت شاهۆ دڵی لەمن خراپەو ناشتوانێت قسەی باوکی بشکێنێت بۆیە وازی لەکاسبی خۆی هێنا کە دوکانی کەرەسەی کارەبایی هەبوو، لەگەڵ مندا هات بۆ ئەو گوندە، بۆ دوکانەی کە سێکی لەشوێنی خۆی داناو هەفتەی جارێك دەهاتەوە بۆ سەرپەرشتیکردنی دوکانەکەی. بەهەرحاڵ بەشی پێداویستی خۆمان کەلوپەلمان کۆکردەوە و چوینە ئەو گوندە، لە قوتابخانەی گوندەکە سێ مامۆستای کچی تری لێ بوو. لەسەرەتا زۆر خۆشحاڵ بووم کە لەشوێنێکی نزیك دامەزراوم و دواتر هاورێکانم کەسی باشن، بەڵام بەداخەوە ئەم خۆشییە زۆری نەخایاند کەلەدوایدا ئەو دامەزراندنە لەو گوندە بووە مایەی نەگبەتی و ماڵ وێرانی بۆ من.

تا دوو مانگ هیچ کێشەو گرفتێکمان نەبوو تا بڵێیت ژیانێکی خۆشمان هەبوو،هەمیشە مامۆستا هاورێکانم دەیان گووت (فریشتە) کە سەیری تۆ و کاك شاهۆ دەکەین حەز ئەکەین ئێمەش زەواج بکەین، ئێوە لە دوو هاورێی زۆر خۆشەویست دەچن و کێشەکان لەرێگەی گفتوگۆوە چارەسەر دەکەن، بەڵام لەبەرامبەر خەڵکی بێ وەفادا هیچت پێناوگترێت، دواتر شەهلا بۆی باس کردین کە لەو گوندە بێوەژنێك هەبوو هەتا بڵێیت جوان بوو بەڵام لەرووی رەوشتەوە کەسێکی باش نەبوو وەك باسیان دەکرد هەر لەسەر ئەو مەسەلەیە بووە تەڵاقدراوە، ئەم ژنە ناوی (بێخاڵ) بوو تەمەنی (٢١) ساڵ بوو کورێکیشی هەبوو، زۆر هاتوچۆی ماڵی ئێمەی دەکرد هەرجارەی بە بیانوی شتێکەوە دەهاتە ماڵمان، ئێمەش زۆر رێزمان لێدەگرت و هەرچیەکی بویستایە کە دەچووینەوە بۆ سلێمانی بۆمان دەکری و چەندین جا پارەشمان لێوەرنەدەگرت!!! بێخاڵ تا دەهات خۆی زۆر لە شاهۆ نزیك دەکردەوە چەند جارێك لەسەر ئەم مەسەلەیە لەگەڵ شاهۆ دەمانکردە دەنگە دەنگ و ناخۆشی ئەو پێی دەگووتم تۆ دڵت لە من پیسە لەکاتێکدا شاهۆ نەیدەهێشت جگەلە قوتابخانە بۆ هیچ شوێنێکی تر برۆم ئەگەر بشچومایە لەدوایدا لێمتورە دەبوو، بەڵام بۆ خۆی ئاسایی بوو پاش ماوەیەك دەستی کرد بە هاتوچوۆ بۆ ماڵی (بێخال) و دایك و باوکی بێخاڵیش زۆر شاهۆیان خۆشدەویست. ئەم خۆشەویستی و هاتوچۆیە تا دەهات گەرمتر دەبوو، لەمەوە پەیوەندی من و شاهۆ بەرەو ناخۆشی و لاوازی چوو، تا کار گەیشتە ئەوەی بریارمدا بچمەوە ماڵی باوکم تا چارەسەرێك بۆ ئەم گرفتە دەکەین. کاتێك چومەوە بۆ ماڵەوە دایکم پێی گووتم هەوڵ بدە خۆت نقل بکەیتەوە بۆ سلێمانی بۆئەوەی لەو گوندە نەمێنیت، زۆر هەوڵمدا بۆیان نەکردم گووتیان تا منداڵت نەبێت ناتوانین بۆت بکەین بێگومان منیش لەپشوی هاویندا منداڵم ئەبو نەك لەو کاتەدا بۆیە هیچم بۆ نەکرا، ماڵی باوکی شاهۆ کە زانیان من هاتوومەتەوە بۆ ماڵەوە، هاتن بۆ ماڵی باوکم و لەگەڵ دایکمدا قسەیان کرد منیش مەرجی ئەوەمەم هەبوو بۆ رۆیشتنەوەم کە شاهۆ هاتوچۆی ئەو ماڵە نەکات، شاهۆ بەم مەرجە رازی بوو. ئەم وەعدە هەمووی دووی رۆژی نەخایاند رۆژێکیان لەیەکێك لەمامۆستاکانم بیست کە ئاگام لەشاهۆ بێت چونکە خەڵکی گوندەکە بەباشی باسی ئەو و بێخاڵ ناکەن و زۆرشتی خراپی لێ باس دەکەن، بەشاهۆم ووت، ئەویش گووتی فریشتە هەموو ئەو قسانە راستە بۆیە ناچارم مارەی بکەم، گووتم چۆن شتی وا دەبێت، شاهۆ گگووتی من دایك و باوکی بێخاڵ پێیان گووتوم کە دەبێت بێخاڵ مارە بکەیت ئەگەرنا خراپت بەسەر دێت چونکە تۆ ئابرووی کچی ئێمەت بردووە، ناچارم هەردەبێت ئەم کارە بکەم. منیش نەمتوانی ئەم بریارە پەسەند بکەم، بۆیە بریارمدا جیاببینەوە، هەرئەوەندە من هاتمەوە ماڵی باوکم شاهۆ بێخاڵی مارەکرد، پاش ماوەیەك خوای گەورە کچێکی پێداین، دایکیشم بۆ تەنها چرکەیەك نەیهێشت ئەو منداڵە لەلای من بێت گگووتی دەبێت بۆیان بنێریتەوە، زۆر گریام و لەدایکم پارامەوە کە نەینێرمەوە، بەڵام دایکم رازی نەبوو.

ماڵی باوکی شاهۆش تا سێ مانگ بەخێویان کردبوو، دوایی بە شاهۆیان گووتبوو کە دەبێت بۆ خۆتان بەخێوی بکەن، بەهەر شێوەیەك شاهۆیان رازی کردبوو، بەڵام بەداخەوە ئەو منداڵە چارە رەشە چارەنوسی زۆر لەمن خراپتر بوو چونکە ئەو زمانی نەبوو باس لە ئازارەکانی بکات و خۆی لەو نەهامەتیە رزگار بکات، ئەوەندە پشت گوێ خرابوو لەلایەن باوك و زردایکەکەیەوە تا لەنەخۆشی و لەبرسانا گیانی سپاردبوو.

سەبارەت بەم رووداوە خاتوو " ئارەزوو نوری" توێژەری کۆمەڵایەتی بەم شێوەیە باسی لەرێگریەکانی دووبارە نەبوونەوەی ئەو جۆرە حاڵەتانە کرد: مرۆڤ بۆ دابین کردنی بژێوی ژیانی ناچارە دەبێت پەنا بۆ هەموو شتێك بەرێت، بەڵام ئەوەی (فریشتە) کردوویەتی کارێکی هەڵە نەبووە مەلەسەی دامەزراندنەکەی مافێکی خۆیەتی، بەڵام دەکرێت مرۆڤ ژیرانەتر مامەڵە لەگەڵ رووداو گرفتەکاندا بکات، بەتایبەت دایك دەبێت زۆر هەوڵ بدات گرفتی منداڵەکانی چارەسەر بکات نەك لەحاڵەتێکی لەو شێوەیە بەبێ بیرکردنەوە پشتگیری لەکچەکەی بکات بۆ جیابوونەوە لەوەش قورستر ناردنەوەی ئەو منداڵەیە بۆ ماڵی خەزوری کچەکە، ئەو منداڵە ساوایە تەنها دایك لەئازاری منداڵەکەی دەگات، هیچ مرۆڤێك ناتوانێت لە گریان و پێکەنینی منداڵ بگات جگەلە دایکی، لەکاتێکی ئاوا ناسکدا بریاری لەو چەشنە هەڵەیەکی گەورەیە، دەکرا فریشتە زیاتر ئارامتر بوایە لەسەر ئەو مەسەلەیە بەتایبەت بۆ جیابوونەوەکەی و هەوڵی زیاتر بدایە، چونکە هەردوو هاوسەر تا چەند لەگەڵ یەکتردا لێبوردە بن ئەوەندە بەختەوەری بەرجەستە دەکەن و زیاتر خۆشەویست دەبن لەلای یەکتر، هەرچەندە شاهۆش هەڵەیەکی گەورەی کردووە کە بەو شێوە رەفتاری کردووە، بەڵام لەم کۆمەڵگەیەدا هەردەبێت ئافرەت قوربانی بدات و خۆراگرتر بێت بۆ گرفتەکان، بۆئەوەی رووداوی لەم چەشنەی فریشتە دووبارە نەبێتەوە،

من بەو مەرجەی رازی نەبووم داوای تەڵاقم کردو لێی جیابوومەوە بەڵام منداڵەکەم بووە قوربانی و لەلای زردایک گیانی لەدەستدا

توێژەریکی کۆمەڵایەتی: هەرچەندە رەفتارەکانی شاهۆ هەڵەی گەورە بوون بەڵام فریشتەش پەلەی کرد لەبریاری لێکجیابوونەوە کە نەخاسمە ئەو دوو هاوسەرە منداڵیان کەوتبووە نێوان دەبوایە قوڵتر بیربکەنەوە

پرچی درێ
لاساییکردنەوەیە یان بۆ

شـــێوازی قژ داهێنان لەلایەن هەنـــدێ کوڕانەوە بایەخێکی زۆری پێ دەدرێت، لەهەمان کاتیشدا لەلای هەندێکی ترەوە زۆر گرنگ نییـــە. ئەوەی ئێمە لێـــرەدا دەمانەوێ بیخەینە روو ئەو شـــێوازەیە کـــەوا گەنجان بـــەکاری دێنن بۆ پرچی خۆیان کـــە بۆچی ئەو شـــێوازە بەکاردێنن، بەواتەیەکی تر ئایا خۆیان حەزیان لەو شێوازەیە یان بۆسەرنجراکێشـــانی کچان بەو شێوەیە خۆیان دەردەخەن؟ لێرەدا

گرنگ ئەوەیە شێوازەکە لەگەڵ روخساری بگونجێت

(ئاشـــنا محەمەد) لەگـــەڵ چەند هاوڕێیەکـــی لەکافتریای کۆلێژی ئەدەبیات دانیشـــتبوو، ئەو بەم شـــێوەیە قسەی کرد" گەنجی ئەم ســـەردەمە زیاتر لەسەر مۆدیل دەڕۆن لەبەرئەوەی هەســـت دەکەن بەو شێوەیە جوانتر دەبن. بە ڕای من بۆ هەندێك کوڕ شێوازی ئاسایی جوانترە کەچی شێوازی تر بەکاردێنن بۆ داهێنانـــی قژیان و بەپێچەوانـــەوە هەندێ کوڕی تر بە مۆدیل جوانە کەچی بە ئاســـایی پرچیان شـــانە دەکـــەن، زۆر گەنج لاساییەکی ســـەیر و سەمەرە بەکاردێنن، بەڵام ئایا تاچەند ئەو شـــێوازە جوانی دەکات؟ بە ڕای من گرنگ ئەوەیە شـــێوازەکە لەگەڵ روخساری بگونجێت"

زیاتر لەهەموو شتێک بایەخ بە قژم دەدەم

(دینـــدار حەمـــەد) زۆر حەز دەکات قژی درێـــژ بێت ئەویش لەبەرئـــەوەی خۆی حەز لەوە دەکات نەك بۆ سەرنجراکێشـــانی کچ، دیندار پێـــی وابوو کە خەڵك پێیان خۆش نییە ئەو پرچی درێـــژ بێت، بەڵام ئەمە ئـــارەزووی خۆیەتی و گوێ نادات بە قســـەی خەڵك. لە دوا قســـەیدا دیندار گوتی" زیاتر لەهەموو شـــتێك بایەخ بە قژم دەدەم، لەبەر ئەوەی هەست دەکەم جوانی قژ کاریگەری زۆری هەیە لەسەر جوانی خۆم و قژی کورتیش لەگەڵ روخسارم ناگونجێت"

ئەو مۆدیلەی گەنجان بەکاری دێنن هیچ جوانییەکی تێدا نابینم

(میدیا محەمەد) بەمجۆرە رای خۆی دەربڕی" مۆدیلی قژی کوڕانی ئێســـتا هیچ جوانییەکی تێدا نییـــە و لەلای من زۆر ناشرینە، کوڕان دەیانەوێت بەو ڕێگایە سەرنجی کچان بۆ خۆیان رابکێشـــن و کچان ســـەیریان بکەن. زۆربەی کوڕەکان لاسایی گەنجانـــی ئەوروپا دەکەنەوە و ئەمـــەش لەگەڵ کولتوری ئێمە ناگونجێـــت. زیاتر ئەو پرچە بەلای منەوە جوانە کە ســـادەیە و دوورە لە مۆدیل. ســـەرەڕای ئەمانـــەش کوڕانی ئێمە زۆر بۆیە وەدەرمانـــی قژ بەکاردێنن، ئەمـــەش کاریگەرییەکی نێگەتیڤی هەیـــە و دەبێتە هـــۆی هەڵوەڕینی قژیان. پێم باشـــە گەنجان شێوازی سادە و ئاسایی بەکاربێنن، چونکە هەموو کاتێك مرۆڤ بەسادەییەوە جوانە"

بۆ جوانی خۆم و سەرنجڕاکێشانی کەسی بەرامبەرە

(ســـیا محەمەد) پێـــی وابوو کە قژ کاریگـــەری زۆری هەیە لەشـــێوازی دەرکەوتنی دەم و چاو بەجۆرێك کە بەشـــێوەیەکی گەشـــاوە دەری بخات ئەگەر گرنگی پێ بدرێت یان دەم و چاو تێکبدات و وەك کەســـێکی نامۆ لەکۆمەڵگادا دەربکەوێت، بۆیە پێویســـتە هەموو کەســـێك بایەخی پێ بدات و رۆژانە خزمەتی بکات. لەبارەی خۆیەوە ســـیا گوتی" من خۆم شێوازی ئاسایی بەکاردێنم هەرچەندە شـــێوازی مۆدێرنم پـــێ جوانترە، چەنکە

●●●
کچێک: بەڕای من گرنگ ئەوەیە شێوازەکە لەگەڵ دەمووچاوی بگونجێت
●●●

●●●
قوتابییەک: مۆدێلی پرچی ئێستای کوڕان هیچ جوانییەکی تێدانییە، دەیانەوێت بەو شێوازە سەرنجی کچان بۆ خۆیان رابکێشن
●●●

ئا: هێمن قەسرێی

ـژی کوڕان سەرنجڕاکێشانی کچانە؟

بیـــروڕای چەند کچێکیش وەردەگرین ســـەبارەت بـــەوەی کە ئایا کامیان زیاتر ســـەرنجیان رادەکێشێت شێوازی ئاسایی یان شێوازی مۆدیل؟ کە زیاتر لاســـایی کردنەوەی گۆرانیبێژان و ئەکتەرەکانی پێوە دیارە، هەروەها کۆمەڵێك پرســـیاری تریشمان ئاراستەی چەند کوڕ و کچێك کرد کە تایبەت بوون بەم بابەتە و ئەوانیش بەشێوازی جیاواز وەڵامییان داینەوە.

پێویســـتە مرۆڤ لەگەڵ سەردەم بڕوات . سیا ئاماژەی بەوەدا کە ئەو بۆ جوانی خۆی و سەرنجراکێشانی کەسی بەرامبەر شێوازێکی تایبەت بۆ قژی خۆی بەکاردێنێت.

لاسایی کردنەوە لە شێوازی قژ دا زۆر جوانە

(شەهێن مســـتەفا) بەکارهێنانی شێوازی سەردەمییانە و لاسایی کردنەوە لە قژ داهێناندا بە دیاردەیەکی باش دانا، شەهێن پێی وابوو" مۆدیل و لاســـایی کردنەوە بەشتێکی زۆر جوان دەبینم لەبەرئەوەی ئەوە هەنگاونانە بەرەو پێشکەوتن بەڵام هیوادارم نەك تەنیا لەرووی جۆری جلوبەرگ و پرچەوە بەڵکو هەوڵ بدەن لەبواری رۆشنبیری و لایەنی پێشکەوتووی ترەوە بگەنە ئاستی ئەوان" بە قسەی شەهێن خۆ جوانکردن یان قژ داهێنان ئارەزووی تاکەکەسە و وا باشترە کوڕان گوێ نەدەن بەقسەی خەڵك و بۆ خۆیان بژین نەك بۆ خەڵك.

زیاتر قژی درێژم لێدێت، بەڵام خۆم حەز دەکەم کورت بێت

"ئەگـــەر قژم درێژ بکەم زۆر جوان لێم دێت ئەمەش قســـەی خۆم نییـــە بەڵکو هاوڕێکانم پێیان گوتووم، بـــەڵام خۆم حەزدەکەم قژم کورت بێت و ئەمەش ئارەزووی خۆمە ." ئەمە ســـەرنجی گەنجێك بوو بە ناوی (شـــیمال خدر)، ئەو بەردەوام بوو لە قســـەکانی" پێم وایە زۆربەی گەنجانی ئێســـتا پشت بە لاسایی کردنەوە دەبەستن و مـــن هیچ پێم باش نییە و ئەوان لەناو کۆمەڵگادا بەجۆرێکی تر باسیان لێوە دەکرێت"

قژی هەندێ کوڕ زیاتر لە قژی کچ دەچێت

(دابـــان عومەر)یـــش دەڵێت: لەگەڵ رێـــزم بۆیان مۆدیلی قـــژی هەندێکیـــان زیاتر لەهی کچ دەچێت، ســـەبارەت بە لاســـایی کردنەوەی شـــێوازی گەنجانی ئەوروپی من ناڵێم لەهەمـــوو روویەکەوە خراپە بەڵام بەداخـــەوە گەنجانی ئێمە شـــتە ناشرینەکانیشـــیان تێکەڵ بە رەفتاری خۆیان دەکەن و کەمتر ســـوود لەلایەنە باشـــەکانیان وەردەگرن ئەمەش زیاتر لە شـــێوازی جلوبەرگ و قژیان دیارە" دابان زیاتر شێوازی ســـادە و ئاسایی سەرنجی رادەکێشێت و پێی باش بوو کوڕان مۆدیلێـــك بەکاربێنن لەگەڵ کەســـایەتییان بگونجێت لەبەر ئەوەی بە ڕای ئەو هەر مۆدیلێك کاریگەری دەبێت لەســـەر کەسایەتییان.

قژی درێژ جۆرێک لەئارامیم پێ دەبەخشێت

لەکۆتاییدا ویســـتمان رای (دانا سەمەد) بزانین ئەویش بەم شـــێوەیە رای خۆی دەربڕی" من بۆیـــە پرچم درێژ دەکەم، چونکە جۆرێك لە ئارامیم پێ دەبەخشـــێت، هۆکارەکەشـــی تەنیا بۆ ئارەزووی خۆم دەگەڕێتەوە نەك بۆ سەرنجراکێشانی کچ، مـــن لەمنداڵییەوە قژم درێژبووە" ســـەرەتاکەی خەڵك لەشێوازی قژی دانا ڕازی نەبوون بەڵام وەك دانا باسی کرد ئێستا کەس پێی ناڵێت بۆ قژت درێژە و لێی ڕاهاتوون.

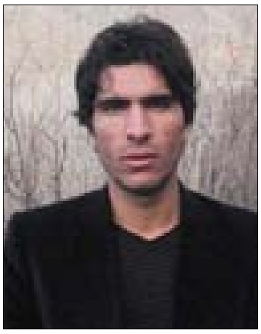

کوڕێک: بۆ جوانی خۆم و سەرنجراکێشانی خەڵکی بەو شێوازە تایبەتە پرچم ڕێک دەخەم

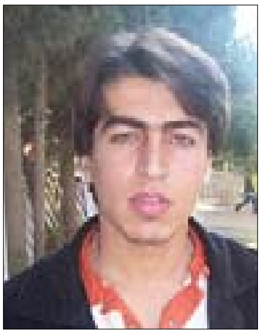

کوڕێک: پرچی درێژ جۆرێک ئارامیم پێدە بەخشێ

بەسەرهاتی ژنێک لە مانگی هەنگوینیدا

هیــواو خۆزگەکانی مرۆڤ بێ ســنوورن و بە هیــچ رووپێوێك نا پێورێت، بەتایبەتی هیوا و خۆزگەی دوو کەسی عاشق، هیوا و ئاواتی زۆر گەورەن، خۆشەویستیش سامانێکی زۆر بە نرخە بەتایبەت ئەگەر هەردوو خۆشەویست بەڕاســتگۆیی و دڵپاکی یەکتریان خۆش بووێت و هەوڵی بە یەکتر گەیشتن بدەن.

(بێلان) دەڵێت: کاتێك قوتابی زانکۆ بووم لەگەڵ دنیای خۆشەویستی (سامان) تێکەڵ بووم و دەشمزانی ئەم دنیایە پڕە لە ترسی ئەژدێها و هەردەم سێدارەی مەرگ بۆ کەســانی عاشــق حارز و ئامادەکراوە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشــدا دنیای خۆشەویســتیم گەلــێ لە دنیای ترس و لە ســێدارە دان بە گەورە تر دەزانــی، کاتێك قۆناخی زانکۆم تەواوکرد، لەگەڵ (ســامان) بڕیارماندا بۆ پێکەوە ژیانێکی هەمیشــەیی هەوڵ بدەین و بۆ دروســتکردنی ماڵێکی خنجیلانە هەنگاوەکانمان هەڵنێین، ئەوەبوو (ســامان) زۆر بە ئاسایی دەستی بە هەنگاونان نا بەرەو خۆزگە و ئاواتەکان، ســەرەتا دایکی و خوشکی نارد بۆ ماڵی ئێمە وەکو نەریتێك ئەم باســەیان لای دایکم کردەوە و دایکیشم پێی گوتبــوون با ئێوارە باوك و براکانی بگەڕێنەوە مەوزوعەکەیان لا باس دەکەم و رای ئەوان وەردەگرم، دایکم باســەکەی لای مــن کردەوە کە ئەو ماڵە بۆ داوام هاتــوون من رای خۆم بە دایکم گوت، ئــەو رۆژە دڵم زۆر خۆش بوو لەگەڵ ئەوەشــدا جار ناجار ترسێك لە نێو خەیاڵما هاتووچۆی دەکرد، ئێوارە باوکم و براکانم لە کارەکانی خۆیان گەڕانەوە و منیش بە درێژایی ئەو شــەوە هەر لە بیرکردنەوە بووم، تا بەیانی خەو لە چاوەکانم تۆرا و ترســێکی زۆرم هەبوو لەوەی کە باوکم و براکانم بزانن پەیوەندی خۆشەویستی لە نێوان من و (ســامان)دا هەیە داواکەیان رەت بکەنەوە، زۆرجاریش بڕوام بە خۆم دەهێنا، کە بە خۆزگە و ئاواتەکانم دەگەم، بەڵام هەندێ جاریش پێچەوانە دەگەڕامەوە سەرترسەکەی ناخم ، بەیانی زوو خۆم گەیاندە دایکم کە بزانم بۆ ئەو مەوزوعە قســەی لەگەڵ باوکم و براکانمدا کردووە، دایکــم پێی راگەیاندم، کە ئەوان هیچ وەڵامیان نەبووە، ئەوەشــم نەزانی بوو کەوا باوکم و براکانم زۆر لە مێژە چارەنووسی منیان دیاریکردووە بێ ئاگاداری من پیاوێکی برادەری باوکم بۆ کوڕەکەی داوای کردبووم و باوکیشــم بەخۆشحاڵییەوە بە داواکەی رازی بوو، بێ ئەوەی رای من بزانێت، کە گوایە زۆر دەمێکە باوکم ناسیاوەتی لەگەڵیان هەبووە، هەر چەندە من بەم شــووکردنە ناڕازی بووم، بەڵام ئەوان ســووربوون لەسەری و باوکم بەسەرمەوە قیژاندی و گوتی: تۆ بەرژەوەندی خۆت نازانی براکانیشم لەلایەکی دیکەوە هەڕەشــەیان لێکردم کە دەبێ هەر شووبەم کوڕە بکەم، تەنانەت هەڕەشــەی ئەوەشیان لێکردم ئەگەر مێرد بەم کوڕە نەکەم ئەوە دوور نییە ئەزیەتی (ســامان) بدەن، بۆیە بە چاوێکی پڕ فرمێسك و دڵێکی ناخۆش لە ژێر فشار و هەڕەشەدا رازی بوونی خۆم نیشاندا، بەڵام لە ناخمدا بۆ کەســێك دەسووتام کەوا وەکو دار رەگ و ریشەی لە دڵمدا کووتابوو، وەکو مۆم بۆ یەکتری دەســووتاین و خۆشەویســت و میوانی هەمیشەی دڵی من بوو، بەڵام ئاخ بۆ منی بێ توانا و بێ دەسەڵات کە لە ئاستی بێ ویژدانی باوك و برا نەمدەزانی هاوار بۆ کێ بەرم و چی بکەم و چی بڵێم، نەمدەزانی چۆن ئەم هەواڵە ناخۆشە بگەیەنمە خۆشەویسترین کەسم؟ لەوە دەترسام نەوەکو تووشی شتێك بێت، بەناچاری دەستمدایە موبایلەکەم و بە هەناسەیەکی پڕ لە غەم و بە دەنگێکی پڕ لە گریانەوە پێم گوت: خۆشەویســتەکەم ببورە بڕوام وابوو هیچ هێزێك ناتوانێ لە یەکتریمان بکات و لە هێزی خۆشەویســتی و ئەوینداری من و تۆ بەهێزتر بێت، بەڵام وا دیارە موڵك و سامانی دنیا و بێ ویژدانی مرۆڤەکان لە عەشق و خۆشەویستی بەهێزترن و، دەتوانن چارەنووسی من بە کەســێکەوە ببەستنەوە کەوا لە خەیاڵیشمدا بیرم لێ نەکردبۆوە، هەموو باسەکەم بۆ گێڕایەوە (سامان) شــۆك گرتبووی هیچی پێنەدەگوترا، تەنیا گریانێك لــە قورگێکی گیراو دەهاتــە دەرەوە و، ناچار نەمتوانی بەرگەی ئــەم خەمە بگرم موبایلەکەم داخســت و لە هۆش خۆم چــووم و ئاگام لە خــۆم نەما، تا دەهات رۆژی زەماوەند و مەڕاســیمی رۆژی گواســتنەوەم نزیك دەبــووەوە نەمدەزانی چیان بۆ کردووم، ئاڵتوون و زێڕ هیچیان بەلامەوە گرنگ نەبوو، چونکە هەمووم رەتکردبووەوە تەنیا بۆ جارێکیش بێت نەچووم بۆ بازاڕ هەر چەندە هەڕەشە و گوشاریشم لەسەربوو، دوایی زەماوەند سازدرا چوومە نێو ژیانی هاوســەرگیری لەگەڵ کەسێکدا کەوا لە ژیانمدا بیرم لێ نەکردبۆوە، بەڵام چ هاوسەرگیرییەك هەر لە دووەم رۆژەوە کێشە و گرفت لە نێوانمان دەستی پێکرد رووبەڕووی کەسێکی ئەنانی ئیهمال بوومەوە کە هیچ هەستی بە بەرپرســیارییەتی نەدەکرد و زۆربەی کاتەکانی بە تەماشاکردنی ســەتەلایت، یاخود لەگەڵ برادەرەکانی لە دەرەوە دەبردە سەر، دەهاتوو دەچوو هیچ حســابێکی بۆمن نەدەکرد نەیدەزانی کەوا ژن و ماڵیشــی هەیە و بۆ هیچ شــوێنێك لەگەڵم نەدەهات، هەستمکرد من هیچ نرخێکم لای ئەو کوڕە نییە و ئەو بە ناچاری لەگەڵمدا دەژی تەنیا ئەو کەســە نرخم دەزانێت کەوا خۆشــمی دەوێت و هەتا مردن خۆشەویســتمە، بۆیە دوای هەفتەیەك داوای جیابوونەوە (تەڵاق)م کرد و بەرە و دادگای باری کەسی کەوتینەڕێ، دوایی بۆم دەرکەوت کە ئەویش لە ژێر فشاری باوکی بەم ژنهێنانە رازی بووە و لە راستیدا دڵی بە کچێکی دیکەوە بووە و ئەویش خۆشەویستی هەبووە.

لێرەوە بۆمان دەردەکەوێت کە رێز و خۆشەویستی و یەکتر ناسین لێك تێگەیشتن چەنــدە گرنگە بۆ پتەوکردنی پرۆســەی هاوســەرگیری، کاتێك ئەم چەند فاکتەرە کز و لاواز بوون بە دڵنیاییەوە پرۆسەی هاوسەرگیری بەرەو تێکچوون و جیابوونەوە دەڕوات، دیارە لە ژیانی ئەمڕۆشماندا ئەگەر فاکتەرێك هەبێت بۆ پتەوکردنی ئەم پرۆسەیە ئەوە چەندین فاکتەر هەن بۆ جیابوونەوەیان، یەك لەم فاکتەرانە بە زۆر بە شــوودانی کچانە لە ژێر فشــار هەڕەشەو چاو لێ ســورکردنەوەی باوك و برا، ئێمە ناڵێین ئەم فشــار خستنە سەرە تەنیا کچان دەگرێتەوە بەڵکو زۆر لە کوڕانیش لە ژێر ئەم فشــار و هەڕەشــەیەی کەوا لەلایەن خانەوادەکەیان دەیان خرێتە سەر بە ناچاری و بەبێ رەزامەندی خۆیان ژیانی هاوســەرێتی لەگەڵ کچێك پێك دەهێنن، کە بە خۆشیان رەزامەندییان لەسەر نییە.

هەڵبەتە لێرەدا ناکۆکی و کێشە و گرفت لە نێوانیان سەرهەڵدەدات و ناتوانن بە هیچ شێوەیەك ژیانێکی بەختەوەر لە ژێر ساباتی هاوسەرگیری پێك بهێنین، بۆیــە دەرەنجام جیابوونەوە، واتە تەڵاق دواچارەســەر و چاکترین رێگە چارە دەبێت بۆ هەردووکیان.

بۆم دەرکەوت ئەویش لە ژێر گوشاری باوکی بەو ژن هێنانە رازی بووە، لە راستیدا دڵی بە کچێکی دیکەوە بووە و خۆشی ویستووە

نەمزانی بە چ شێوەیەک ئەم هەواڵە ناخۆشە بگەیەنمە (سامان) ، زۆر دەترسام تووشی حاڵەتێکی دەروونی نالەبار ببێ

ئا: خەندە گۆران

(ئەندریۆ گلێن شابین) ماستەری لە بواری مێژوو لە زانكۆی كالیفۆرنیا لە ئەمریكا بەدەست هێناوە و شارەزاییەكی زۆر و چەند لێكۆڵینەوەیەكی لەسەر گەنجانی ئەمریكا هەیە و بە حوكمی ئەوەی بۆ ماوەی چەند ساڵێكیش لە كوردستان ژیاوە شارەزاییەكی باشی لەسەر گەنجانی كوردستان و بەتایبەتی چینی قوتابیان پەیدا كردووە. ئەندریۆ لە زانكۆكانی كالیفۆرنیا و زانكۆی شانغی لە چین و زانكۆی ووسۆنگ لە كۆریای باشور و زانكۆی ئەمریكی لە ئەفغانستان و چەندین زانكۆی تر وانەی وتۆتەوە. گوڵان لە گفتوگۆیەكدا پرسی گەنجانی رۆژهەڵات بەگشتی و كوردستان بەتایبەتی لەگەڵ بەڕێزیان تاوتوێ كرد.

ئەندریۆ شابین
مامۆستا لە زانكۆی كالیفۆرنیا:

پێویستە گەنجان خۆیان پۆست و پلەوپایە بەدەست بێنن نەک پێیان بدرێت

بەیاساییكردنی رێژەی گەنجان لە حكومەتدا شتێكی باش نییە

*** لە رۆژهەڵاتدا و لە كوردستان بە تایبەتی باس لە هەبونی كێشە و گرفتێك دەكرێ بە ناوی قەیرانی گەنجان، بە رای ئێوە لە چ حاڵەتێكدا دەكرێ باس لە كێشە و قەیرانێك بكرێت، یان سیما و خەسڵەتەكانی هەر گرفت و قەیرانێك چین؟**

- سەبارەت بە گەنجان لە كوردستان، بە رای من پێویستە حكومەت یان دەسەڵات هەل بۆ گەنجان بڕەخسێنێت، وەكو هەلی كار، هەلی پەروەردە و كردنەوەی كۆلێژی زیاتر بۆ گەنجان تا بتوانن پەرە بە تواناكانیان بدەن لە بواری كار و بازرگانی. هەروەها رەخساندنی هەل لەسەر ئاستی قوتابخانە ئامادەییەكان و گرنگی دان بە پرۆگرامە وەرزشییەكان. كوردستان وڵاتێكی تازە پێگەیشتووە. پێداویستییە خۆراكییەكان بۆ خەڵك دەسەبەرەو و خەڵك خاوەن خانوو و ماڵن، لە راستییدا گەنجان خاوەن ماڵ و شەقامی ئارامن و تاوانكاري و بەرادەی بەربڵاو بوونی نییە. كە دێینە سەر گەنجان من بە حوكمی ئەوەی رۆژانە لە ناو چینی گەنج دام و زۆربەی كاتم لەگەڵ گەنجان دەبەمە سەر بە راستی ئەم بارودۆخە هەڵێك بۆ گەنجان و رەخسێنراوە. رەنگە لە پرسیارەكەت دوور بكەومەوە، من خەڵكی ئەمەریكام، ئەمەریكا لە ماوەی جیلی مندا دەوڵەمەند بووە، ئێمە خاوەنی پارەیەكی زۆرین، بە درێژایی ژیانمدا هەلم بۆ رەخساوە، فێربووم چۆن مۆسیقا بژەنم، وەرزش بكەم، چووم بۆ كۆلێژ، چووم بۆ زانكۆ، كەواتە بە هەبوونی هەموو ئەو هەلانە وەك پاوێكی گەنج توانیم جیهان ببینم، ئێستاش كە وەك پەروەردەكارێك كار دەكەم ئەنجامی ئەو هەل و بوارانەیە كە لە ئەمریكا خراوەتە بەر دەستم. هیواشم ئەوەیە ئێرە وەك ئەمریكاي لێ بی و ئەو هەل و بوارانە بە گەنجان بدرێت.

*** لە كوردستاندا كێشەیەك هەیە ئەویش كێشەی (خۆ دووبارە كردنەوەی نەوەكانە) واتە جیاوازیەكی ئەوتۆ لە نێوان جیلی هەشتاكان لەگەڵ حەفتاكان نییە یان نەوەی نەوەدەكان هەمان نەوەی هەشتاكانە، هۆكاری ئەو لێكچوونە بۆچی دەگەڕێنیتەوە؟ چۆن دەتوانین ئەو دووبارەبوونەوە و لێكچوونە نەهێڵین؟**

-ئەوەی تۆ مەبەستتە جۆری بیركردنەوەی ئەو كەسانەیە، من پێم وانییە لێرە شتێكی وەها لە ئارادا بێت. پێم وایە ئەمڕۆ گەنجاني كوردستان تەواو جیاواز لە باوك و دایكیان بیر دەكەنەوە، من نازانم تا چ ئاستێك بەڵام ئەو كەسانەی من كاریان لەگەڵ دەكەم و ئەو گەنجانەی لە كۆلێژ دەیانبینم دەزانم كە وەك دایك و باوكیان بیر ناكەنەوە. من گۆڕان دەبینم. بە پێچەوانەوە من پێم وایە جۆری بیركردنەوەی ئەم جیلانە لە گۆڕاندایە و هۆكاری ئەو گۆڕانەش بریتیە لە كاریگەری دەرەكی، میدیا و تەكنەلۆژیا و هاتنی بێگانە و بازرگانان و پەیوەندی لەگەڵ كۆمپانیا بیانیەكان. گەنجی ئێستا

پێویستە حکومەت هەلی کار، بازرگانی، خوێندن و پەروەردە بۆ گەنجان بسازێنێ

ئەرکی حکومەتە هەستی ئینتیما لای گەنجان بەهێز بکات

نەوەی ئێستای کوردی لە گۆڕاندایە، میدیا و تەکنەلۆژیا و کۆمپانیا بیانییەکان ڕۆڵیان لەو گۆڕانە هەیە

پێویستی بەوەیە فێری چەند زمانێك ببێت، واتە گۆڕان بوونی هەیە. ڕەنگە ئەگەر بچیت بۆ گوندەکان بڵێیت گۆڕان نییە و نەوەکان وەك خۆیانن بەڵام لە شارە گەورەکانی وەك هەولێر وەڵامی من نەخێرە واتە نەوەکان وەك یەك نین و خۆیان دووبارە ناکەنەوە. بۆچوونی من زیاتر لەمەڕ گەنجانی کۆلێژەکانە ڕەنگە بەشەکانی تری کۆمەڵگا جۆرێکی تر بن بەڵام من زانیاریم لەسەریان نییە، بۆ گۆڕینی ئەو بەشەی تریش پێویست بە پەروەردەی زیاتر و هەلی زیاتر دەکات.

*** کەواتە بە رای تۆ سیستەمی پەروەردە و فێرکردن هەر لە قۆناغی سەرەتاییەوە تا دەگاتە زانکۆ و خوێندنی باڵا دەتوانن بە چ شێوەیەك ڕۆڵ لە ژیانی کۆمەڵگە بە گشتی و تاك بە تایبەتی بگێڕن؟**

- ئاشکرایە سستەمی خوێندن و پەروەردەی هەر وڵاتێك بۆ ئامادەکردنی چینی گەنجانە، بۆ ئەوەی پێگەیشتوو بن، بۆ ئەوەی بە تەواوی ئەرکی خۆیان لەو بارودۆخە میانڕەوەی هەیە جێبەجێ بکەن. کوردستان زۆر بە خێرایی گەشە دەکات، دەرگاکەت بکەرەوە و دەبینیت لە هەموو شوێنێکی ئەو شارەدا بنیادنانەوە و پڕۆژە هەیە. یەکەم بەرپرسیار سیستەمی پەروەردەش بریتیە لە ئامادەکردنی قوتابییان و گەنجان لە پێناوی ئەمە و پەیوەندی کوردستان و دەرەوە. ئەمە خاڵی یەکەمە. ڕاهێنان بەو خەڵکە بکەیت، کاریان پێ بدەیت بۆ ئەوەی ژیانێکی تەندروست و بە خۆشی ببەنە سەر و بەرهەمهێنەر بن.

ڕێژەیەکی زۆر لە گەنجانی کورد ڕووە و ڕۆژئاوا کۆچیان کردووە، ئێستاش ڕەوکردن هەر بەردەوامە، ئایا ئەوە چ کاریگەریەکی نێگەتیڤ لەسەر کۆمەڵگا دروست دەکات؟ لە هەمان کاتدا کۆمەڵگەی ڕۆژئاوا تا چ ئاستێك گەنجانی ڕۆژهەڵاتی قەبووڵە؟

ئێمە بەرنامەیەکی رادیۆیان لەسەر ئەم بابەتە کرد کە بۆچی گەنجان کۆچ دەکەن و پاش کۆچکردنیش چییان بەسەر دێت. ئەوەی گەنجان دەیڵێن ئەوەیە کە لێرە هەلیان بۆ نەڕەخساوە و کێشەیان لەگەڵ پێکهاتەی کۆمەڵگەی کوردی هەیە و چەندین دیاردە هەیە وەك دیاردەی واستە و خزم خزمێنە. ئەوان پێیان وایە کوردستان لەودیو دەرگایەکدایە و ئەگەر ئەوان لەناو ئەو کۆمەڵگایە بمێننەوە ئەوا بەرهەمهێنەر و خۆشبەخت نابن. بۆیە دەچن بۆ دەرەوە تاکو ئەو هەل و بوارانە ببینن، ئەمە ئەو شتانەیە کە گەنجان بڕوایان پێ هەیە، لێرەدا لە بەرامبەر ئەو حاڵەتەدا ئەوان کۆچ دەکەن. ئەوەی ئەوان دەیکەن ئەوەیە خۆیان دەخەنە ژێرەوەی کۆمەڵگایەکی تر و لە سەرەتاوە دەست پێدەکەنەوە. ڕەنگە لێرەدا خاوەن بڕوانامەی زانکۆ بێت بەڵام لەوێ دەچێت دەبێتە کارمەندی بەنزیخانە، ئەوە دەبێتە کاریان کە نزمترین کاری ناو کۆمەڵگایە. لێرەدا ئەو گەنجانە چەندین شتی خۆیان دەخەنە بەر مەترسیەوە، خێزانەکانیان جێدەهێڵن، وڵاتەکەیان جێدەهێڵن، دەچن بۆ وڵاتێکی تر و بۆ نزمترین ئاست. بۆیە دەڵێم بەڕاستی ئەمە کێشەیە، لەمە گرنگتر ئەوەیە ئەو گەنجانەی دەچن بۆ ڕۆژئاوا کێن؟ هەیە لە ئاستی بەرزی کۆمەڵگایە، هەیە لە چینی ناوەڕاستی کۆمەڵگایە، هەروەها قوتابییمان هەیە کە خاوەن بڕوانامەی زانکۆن، زۆربەیان

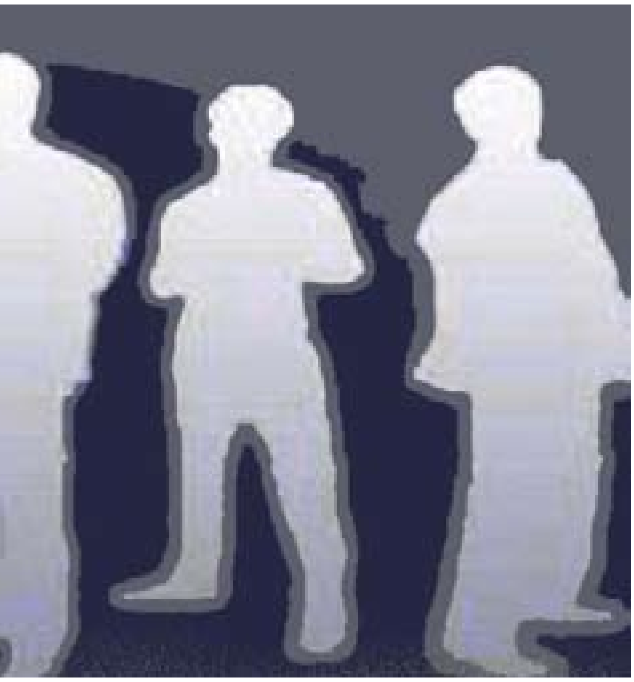

بەهرەمەندن، ئەمەش زیان بە کوردستان دەگەیەنێت. ئەمەش پێی دەڵێن کۆچی عەقڵەکان. کوردستان پارەی پەروەردە کردنیان دەدات و ئەو خەڵکەش ئەزموون و کار فێر دەبن و وڵات جێدەهێڵن. لەم حاڵەتەدا کوردستان زەرەرمەند دەبێت. من لە سەرەتادا کە هاتم بۆ کوردستان لە زانکۆی کوردستان دامەزرام، باسێکم لەگەڵ سەرۆکی زانکۆی پێشوو کردەوە دەربارەی ئەم بابەتە، ئەو کاتە ئێمە خەریکی پرۆسەیەك بووین بۆ بەستنەوەی زانکۆی کوردستان بە زانکۆکانی بەریتانیا کە پێیدەڵێن پرۆسەی بە متمانە بوون، واتە ئەو قوتابیانەی لێرە دەخوێنن دەتوانن بچن لە لەندەن بەردەوامی بە خوێندنەکەیان بدەن، و ئەگەر ئەوان بەو بڕوانامەی ئێمە بتوانن بچن بۆ لەندەن و بە هۆیەوە کاریان دەست کەوێت، ئەوا لێرەدا کێشە دروست دەبێت؟ من بە سەرۆکی زانکۆم گوت ئەو پرۆسەی بە متمانە کردنی زانکۆکە شتێکی باش نییە، چونکە دووبارە حکومەت ئەو مەسروفە دەکات و مامۆستایانی بیانی بە ئەزموون دەهێنێت و کاریان پێ دەکات، دواتریش قوتابیان دەچن یارمەتی بەریتانیا دەدەن یان دەچن بۆ ئەمەریکا. لە لایەنی کۆمەڵاتییەوە کوردستان ئەمانە لەدەست دەدات. بەڕاستی ئەمە پرسێکی گرنگە.

*** لە ڕۆژهەڵاتدا بە گشتی گەنجان ناڕازی و توڕەن لە دەسەڵات، یان ئەوان سەرکردایەتی جۆرە بزاڤێکی وا دەکەن، بە رای ئێوە ئەو حاڵەتە چ جیاوازیەکی هەیە لەگەڵ ڕۆژئاوا ئایا لە ئەورووپاش گەنجان هەمان حاڵەتیان هەیە؟**

- ناڕەزایی بوونی گەنجان کۆنترین شتە کە لە هەموو کۆمەڵگایەکدا بوونی هەیە و ئەمەش لەبەر ئەوەی گەنجن بۆیە ناڕەزایی بەرامبەر حکومەت دەردەبڕن. هیچ نائاسایی نییە کە گەنجان لە کوردستان دا پێیان وایە دەبێت حکومەت گۆڕانکاری بە خۆیەوە ببینێت. ئەمە بەشێکە لە ژیانی گەنج، بەشێکە لەوەی کە گەنج دەیەوێت جیهانی خۆی بگۆڕێت. بەڵام مەسەلەی ئەوەی کە تا چەند گرنگە من پێم وایە دەبێت کۆمەڵگایەکی تەندروستت هەبێت، پێویستە گۆڕانکاری و پێشکەوتن ڕووبدات، وەك ئەوەی تۆ وتت خۆدووبارە کردنەوەی نەوەکان. لە سەردەمی جیلی مندا ئەمە ڕووی نەداوە، نەوەی من زۆر ناڕازی نەبوون، ئێمە تەنیا دەمانەوێت

پارە بەدەست بهێنین. بەڵام جیلی دایك و باوکم لە ساڵانی ١٩٦٠ زۆر پرۆتستۆیان دەکرد و گۆڕانکاری زۆریان لە ئەمریکا دروست کرد. وەك مەسەلەکانی مافی مرۆڤ و وەستاندنی جەنگی ڤێتنام و داواکردنی پەروەردەی باشتر لە حکومەت و چەندین شتی تر. جیلی ئەوان بەم شێوەیە بوو، بەڵام جیلی ئێمە وا نەبوو. رەنگە نەوەی من و ئەوانی تر وا نەبن. بەڵام ئەگەر کێشەگەلێك هەبن و کێشەکان راستەقینە بن، ئەوا شتێکی سروشتیە گەنجان حکومەت پرۆتستۆ بکەن و گۆڕانکاری بهێننە کایەوە.

*** کێشەیەکی سەرەکی گەنجی ئێمە سستی و لاوازی هەستی ئینتیمایە بەرامبەر خاك و نیشتمان و پرسە چارەنووسسازەکان، بە رای تۆ چۆن دەتوانین ئەو هەستە برەو پێبدەین و بەهێزی بکەین؟**

- دووبارە من زانیاریەکی سنووردارم هەیە، من لە زانکۆکان کارم کردووە، قوتابیەکی زۆر دەناسم و زۆربەیان لە تەمەنی نێوان ١٩ ساڵ تا ٢٥ساڵی دان و بە باشی دەیانناسم. دەزانم چۆن بیردەکەنەوە. ئێستاش تۆ پێم دەڵێیت گەنجان وا نین، منیش دەڵێن ئەو خەڵکەی کە من لە زانکۆ دەیانناسم خەڵکی خاوەن ئینتیمان. تا چ ئاستێك؟ دەتوانم بڵێم زیاترە لەوەی لە ئەمریکا هەیە، زۆربەی گەنجە ئەمریکیەکان تێکەڵی سیاسەت نین و حەزی پێناکەن ، مەسەلەی ئەوەی چۆن وا بکرێت گەنجان ئینتیمایان زیاد بکات، ئاشکرایە یان پارتە سیاسییەکان ئەم کارە دەکەن یان تەلەڤزیۆنە حکومیەکان کاری راگەیاندن و هەڵمەتی هۆشیاکردنەوەی بۆ دەکەن، واتە بەرپرسیاریەتی حکومەتە وا بکات گەنجان تێکەڵی ئەو پرسە چارەنووسسازانە بکات. بەڵام ئەوەی من تێگەیشتبم ئەوەیە کە مەسەلەکە زیاتر پەیوەستە بە پارتە سیاسیەکانەوە، چونکە زۆرجار کاتێك خەڵك لەگەڵ پارتێکی سیاسین دەڵێن با پارتەکە خۆی مامەڵە لەگەڵ پرسەکەدا بکات .

لە زۆرینەی وڵاتانی رۆژهەڵاتدا حزبە سیاسییەکان هەوڵ دەدەن لە رێگەی رێکخراوەکانی لاوان و قوتابیانەوە لاوان بۆ خۆیان کۆنترۆڵ بکەن، ئایا ئەمەش هۆکارێك نییە بۆ قووڵکردنەوەی زیاتری قەیرانی گەنجان؟

لە ئەمەریکاش بۆ نموونە پارتە سیاسییەکان و کۆماری و دیموکراتی) ئەو کارە دەکەن، بەڵام ئایا ئەمە بۆ پرسی دیموکراسی تەندروستە؟ بەڵێ پێم وایە ئاساییە. خۆی ئێمە دەبێت بزانین کە بوونی پارتی سیاسی بۆ ئەوەیە تا دەنگ بەدەست بهێنێت، ئەمەش لە رێگای هەڵمەت و رێکلام کردنە بۆ خۆی. بێ گومان کاتێك تۆش دەنگی پێدەدەیت ئەویش دەبێت لە بەرامبەردا شتێك بدات، رێکخراوی گەنجانەیش بە بێ بوونی یارمەتی ئەو پارتانە دروست نابێ وەك مەسەلەی هێلکە و مریشك وایە، هەردوولا پێویستیان بە یەکتر هەیە. من بۆ ماوەی دوو ساڵ لە چین ژیاوم، زانیاریم دەربارەی پارتی کۆمەنیست هەیە کە چۆن کار دەکات. لەوێ تەنها یەك پارت هەیە نەك دوو. بە هەمان شێوە دەیانەوێت پاڵپشتی تۆ وەربگرن. بۆیە بە بڕوای من ئەمە شتێکی خراپ نییە. بۆ چارەسەرکردنی ئەو کێشەیە دەبێت حکومەت خۆی راستەوخۆ پارەی ئەو پرۆگرامانە دابین بکات، هەروەها یاسا دەربکات کە نابێت پارتە سیاسیەکان کۆنترۆڵی بکەن، بۆ نەهێشتنی ئەوەی تۆ دەیڵێیت دەبێت یاسا هەبێت کە کاتێك تۆ بۆ رێکخراوەکەت پارە لە حکومەت وەردەگریت، بەڵام دەبێت هەموو پارتە سیاسیەکان لە دەرەوەی ئەم رێکخراوەدا بن. ئێمە ئەو جۆرە یاسایەمان لە ئەمریکا هەیە، ئەگەر حکومەتی فیدراڵی پارە بۆ هەر شتێك دابین بکات، هیچ پارتێکی سیاسی ناتوانێت کۆنترۆڵی بەسەردا هەبێت.

*** لە کوردستاندا لە رێگەی هەمووارکردنی یاساوە هەوڵدەدرێت گۆڕانکاری لە ژیانی گەنجان دروست بکرێت هەر بۆ نموونە چەند رۆژێك پێش ئێستا پەرلەمانی کوردستان یاسایەکی نوێی دەرکرد کە گەنجان لە تەمەنی (٢٥)ساڵیەوە دەتوانن نوێنەرایەتی خەڵك لە پەرلەمان بکەن، سەرنجت دەربارەی ئەمە چییە؟**

من پرسیار دەکەم، من تەمەن ٢٥ ساڵەکان دەناسم و شارەزاییم دەربارەیان هەیە، ئایا دەتەوێت وڵاتێك لە لایەن ٢٥ ساڵیەکانەوە کۆنترۆڵ بکرێت؟ ئایا ئەمە بۆچوونێکی تەواوە؟ ئایا گەنجێکی تەمەن ٢٥ ساڵان خاوەن ئەو زیرەکی و ئەزموونەیە کە پۆستێکی وەها گرنگی حکومەت وەربگرێت؟ بەڵێ هەندێ گەنج دەتوانن ئەو کارە بکەن، بەڵام بە یاساکردنی ئەوەی کە دەبێت ئەوەندە گەنج لە حکومەتدا بێت، من ئەمەم پێ شتێکی باش نییە. من هیچ کێشەم لەگەڵ گەنج نییە، بۆ نموونە لە ئەمریکا جاربەجار گەنج دەگەن بە کۆنگرێس و شوێنەکانی تر. ئەو کەسانە خاوەن زیرەکی و ئەزموونی زۆرن، بەڵام دانیشیت و بڵێیت دەبێت گەنجانی ٢٥ ساڵە بخرێنە ناو حکومەتەوە، ئایدیایەکی باش نییە، لە سیاسەتدا پرۆسەیەك هەیە پێی دەڵێن هەڵبژاردن، ئەگەر سیستەمە سیاسیەکەش تەندروست بێت و دیموکراسی بێت، ئەوا زیرەکترین کەسەکان دەگەنە ئاستی حکومەت و ئەو پێگەیەی کە نوێنەرایەتی هاووڵاتیان بکەن. خەڵکیش بۆ نوێنەرایەتی کردنیان زیرەکترین و باشترین ئەو کەسانە هەڵدەبژێرن، لەم حاڵەتەشدا کە تۆ دادەنیشیت و دەسنیشانی ئەو کورسیانە دەکەیت، بە رای من نادیموکراسیە. ئەو کەسانەی گەندەڵن و باش نین بە تێپەڕبوونی کات بە پاش دەکەون. من ناڵێم گەنجی ٢٥ ساڵە ناتوانێت ئەو پۆستە وەربگرێت، بەڵام پێویستە ئەو پۆست و پێگەیە بەدەست بهێنن نەك پێیان بدرێت. پێویستە لە رێگەی پرۆسەی سیاسیەوە بەدەستی بهێنن.

●●●
دەبێ سستەمی خوێندن و پەروەردەی هەر وڵاتێك بۆ خزمەتی نەوەی نوێ و پێگەیاندنی گەنجان بێ
●●●

●●●
ئەو گەنجەی کۆچ دەکات خۆی دەخاتە ژێرەوەی کۆمەڵگەیەکی ترو لەسەرەتاوە دەست پێدەکات
●●●

●●●
ناڕەزایی و تووڕەبوونی گەنجان شتێکی کۆنە و لەهەموو کۆمەڵگەیەکدا هەیە دیارە ئەوان داوای گۆڕان و شتی باشتر دەکەن
●●●